

zina i života njezine nasljednice s. Placide Viel. Prva je živjela od 1756.—1846., a druga od 1815.—1877., za koju je u Rimu poveljen proces, da također bude uzdignuta na čast oltara radi svoga svetoga života.

A. Ž.

Bulić don Frane: Povodom 50 godišnjice jubileja »Vjesnika za arheologiju i historiju dalmatinsku« (Bulletin d'archéologie et d'histoire dalmate) 1878—1928. Split 1931, 8°, str. 132.

Na prvom mjestu donosi ova publikacija »Oproštaj Msgr. Frane Bulića od saradnika i čitatelja« na hrvatskom, francuskom i njemačkom jeziku. U njemu veli među inim: »S jubilarnim pedesetim godišnjakom (1928) ovoga »Vjesnika« prestajem biti njegovim urednikom i završujem u njemu svoj naučni rad, a ovaj oproštaj prijateljima i znancima upravljam na ovaj način, jer mi je bilo onemogućeno i to zadovoljstvo, da mogu ovaj oproštaj upraviti u samom časopisu, kojemu sam za 50 godina bio suradnikom i urednikom«. Prijatelji i poštovatelja Don Frana Bulića, koji je u naučnom radu časno pronio svijetom hrvatsko ime, pročitat će ove retke s nekom gorčinom u srcu. Slijedi zatim objava o »Zakladi don Frane Bulića«: »Pozdrav društvu »Collegium cultorum martyrum« u Rimu, prigodom njegove pedesetgodišnjice. Ovaj je pozdrav pročitao 9. II. 1929. don Ivo Delalle u mjesečnoj sjednici istoga društva u Rimu. Između arheoloških članaka valja istaknuti onaj H. Delahaye a: »Aurelius civitatis Reditiois episcopus«, gdje se utvrđuje, da je Rider u Dalmaciji, a ne u Siriji; Bulićeve prinose: »Peto starokršćansko grobište stare Salone na jugoistoku grada«; »Natpis svećenika Dominika graditelja crkvice sv. Martina nad Porta Aurea u Splitu« i niz manjih priloga o nalazima u Krku, Kaštel Sućurcu i dr. Doneseni su također iz raznih djela i časopisa literarni izvaci (ocjene), što se tiču solinskih iskopina i pojedinih pitanja, koja su u vezi sa Solinom i Dalmacijom. Tako Zeilerov članak o štovanju Cybele i Mithre (str. 102 — 111), Delahayeov o djelu »Recherches à Salone« i dr. Saznajemo na str. 132., da Msgr. Bulić namjerava napisati povijest državnog arheološkog muzeja, kojemu je od 1883.—1926. bio na čelu kao njegov direktor. Bog mu dao dug život i zdravlje, da izvrši sve, što mu je želja. Bit će samo na korist naroda, a na čast nauke, za koju živi i radi!

Dr. A. Ž.

Lippert Peter, S. J.: Vom guten Menschen. 8° (VIII + 360 str.), Freiburg i. B. 1931., Herder; M. 6.—.

Linhardt Robert: Unser Glaube. 8° (VIII + 350 str.), Freiburg i. B. 1931., Herder; M. 4.60.

Bopp Linus: Wir sind die Zeit. 8° (VIII + 198 str.) Freiburg i. B. 1931. Herder; M. 4.40.

Dehen Peter: Leben und Gegenwart. 8° (VIII + 104 str.) Freiburg i. B. 1931., Herder; M. 1.20.

1. — Lippert sâm ističe u predgovoru značaj svojih studija o »dobrom čovjeku«: obrađujem pitanja duševne kulture, unutrašnjeg života, promatranog s psihološkog, čudorednog i vjerskog stanovišta. Stari majstor, autor knjige »Von Seele zu Seele«, koja je u Herderovoj nakladi

već premašila 60.000 primjeraka, traži i ovdje da spoji i poveže niti, kojima se međusobno dodiruju duše i onih, za koje bi čovjek sve prije rekao, nego da vode kakav duševni život. Pitanja, kojih se Lippert dotiče, leže uistinu na prvi pogled vrlo daleko ljudima od kina, kancelarija, velikih novinskih redakcija i industrijskih poduzeća. Ali — doista samo na prvi pogled. Jer i ako sav taj nervozni, brzi, užurbani rad vremena pokreću vrlo često neki egoistični motivi, on je u stvari ipak rezultanta jednog duševnog napora, duševnih težnja, pogleda, nemira. Tu, eto, hoće autor da finom analizom otkrije što su i kakove su karakteristike »dobrog čovjeka«. Ove je članke autor svojedobno kroz decenije pisao u časopisu »Stimmen der Zeit«. Sada ih je udesio koliko je trebalo za naše vrijeme; podijelio u 3 dijela: vom guten Menschen (str. 3—123), vom religiösen Menschen (str. 124—209) i von einigen guten und religiösen Menschen (str. 290—359), gdje govori o Albanu Stolzu, Sv. Franji Asiškome i indijskom pjesniku Rabindranathu Tagore. Pojedini su članci čitave studije. Da su i oni razdijeljeni u pododsjeke i da su pisani modernijim stilom, lakše bi se čitali. Ali svoje unutarnje vrijednosti ne gube ni ovako. Među inima se ističe svojim vanrednim praktičnim i savremenim pogledima članak »Priesterleid in moderner Zeit« (str. 246—266).

2. — Svojim dosadašnjim publikacijama, naročito posljednjima (Das Leben ruft, Von Menschen und Dingen der Zeit, Unsere Ideale, cfr. »Bogoslovska Smotra« god. XIX (1931) str. 101/2) stekao je L. zaslužen priznanje u prikazivanju i obrađivanju religioznih istina za inteligentne slojeve našeg vremena. Njegov stil i njegov način obradbe, koji se prilagođuje životu, potrebama i prilikama savremenog čovjeka, osvaja. To dokazuje brojna nova naklada njegovih knjiga. Nekim se ne sviđa taj način njegovog izvanadanja. Misle, da je odviše živ i odviše zorno povezan sa ovim često hirovitim i neozbiljnim strujanjem našeg doba. Da mu manjka ona mirna, dostojanstvena ozbiljnost katoličkih govornika i propovjednika. Prigovarali su mu također, da »lista po evandjelju«, a da duboko ne analizira pojedinih bibličkih navoda. (Bonner Zeitschrift für Theologie und Seelsorge, 1928, Heft 3.)

Činjenica je međutim, da je L. pogodio pravi put, kako valja govoriti modernom čovjeku. Svoj veliki dar iskoristio je on na vanredan način. Njegova djela govore za nj i daju mu najbolje svjedočanstvo.

»Unser Glaube« obrađuje katoličku dogmatiku. Nije samo potrebno, nego je i osobito važno, da se dogmatika obradi baš na ovakav simpatični L. način. Laici često misle, da je dogmatika jedno polje, na koje mogu i smiju izblizega zaviriti samo bogoslovi. A to je krivo. Što laici budu u dogmatske istine svoje religije bolje promislili, više će je cijeniti i u život provoditi. Čitava je knjiga podijeljena u 4 ostsjeka s uvodom. U uvodu se govori o crkvenom naučiteljstvu i izvorima objave. U I. dijelu (str. 35—113) o Bogu i njegovim svojstvima, u II. (str. 114—184) o stvaranju svijeta i čovjeka, u III. dijelu (str. 185—286) o utjelovljenju Kristovom i otkupljenju svijeta. Napokon u IV. dijelu (str. 287—305) o milosti i o četiri posljednje stvari čovjeka. Sve prikazano tako, da se velike istine neprestano vežu i primjenjuju na živi čovječji život i to čovjeka naših

dana. — Od ovoga modernog propovjednika i konferencijera mogu i naši ljudi mnogo naučiti.

3. — Boppova knjiga hoće da pruži modernom čovjeku ne samo jedno razumijevanje za savremeno doba, nego da ga obodri, potakne na rad i oduševi za saradnju na rješanju mnogih pitanja, o kojima se danas raspravlja. Na temelju principa, što ih razvija kršćanstvo, osobito katolicizam, mogu se naći skladni putevi, kojima valja dandanas uputiti čovječanstvo, a pogotovo omladinu. I onu radničkih slojeva, i onu, što stupa u zvanja industrijskog značaja; s katoličkog stanovišta treba prosuđivati probleme seksualnog odgoja, problem športa, pitanje zvanja, odnos između duše i tijela, psihu i odgoj žene. Bopp ne zanemaruje rezultate moderne psihologije i socijologije; zato njegova knjiga ima tu prednost, da nastoji razumjeti pojedinca i vrijeme u kojem živi. On ne jadikuje, nego pokazuje put, kako se može i mora naprijed. Takovo jedno sigurno i odlučno stanovište može dakako danas zauzeti samo onaj, tko s Crkvom Kristovom stoji na stijeni, koja se ne ljulja i ne mijenja u vrtlogu ljudske misli. — Knjiga ima 9 poglavlja. Prva se tri bave načelnim pitanjima (Um die Zeit und ihren Sinn), pokazujući u čemu je religiozni tip u katolicizmu. Ostala poglavlja obraduju gore označena pitanja prvenstveno s pedagoškog gledišta.

4. — Dehenova knjižica hoće da bude jedan vodič za obrtničku omladinu. Autor označuje u naslovu sebe: »Schreinermeister, Doktor der Philosophie und der Rechtswissenschaften«. U kratkim poglavljima govori on obrtničkoj omladini o samoodgoju, smislu života, obiteljskoj sreći, pogibljima našeg vremena, domovini i državi; o borbama u životu i t. d. I on želi da djeluje podižući, bodreći, ulijevajući pouzdanje, zanos i veselje za rad i život. Dobro ističe, kako nije mudro, a konačno ni ispravno, govoriti uvijek omladini, kako je u prijašnja vremena bilo »dručkije«, »bolje« i sl. kao da je danas svuda samo pakao i propast među mladeži. Knjižica će svojim načinom obradbe postići svrhu, za koju je napisana. **A. Ž.**

1. **Katić Lovre: Svoji na svome.** Hrvatska povijest za Arpadovaca. Jeronimska knjižnica knj. 359. Zagreb 1932. 8° str. 133.

2. **Fran Barbalčić: Vjerska sloboda** Hrvata i Slovenaca u Istri, Trstu i Gorici. Izd. društva sv. Jeronima. Zagreb 1931., 8°, str. 88.

3. **Hrvat Ivo i dr. Bañr-Claudel-Kossak Szczycka-Papini.** Izdanje društva sv. Jeronima. Zagreb 1931., 8°, str. 107.

Medu prošlogodišnjim izdanjima našega društva Sv. Jeronima valja istaknuti tri gornje knjige kao vrlo vrijedne i korisne za narod. L. Katiću je to već treća knjiga; poželjno je da nastavi ovako. — Ona o vjerskim prilikama našega naroda u Istri — zlata je vrijedna. — A književne studije će dobro doći svima, koji imaju smisla i razumijevanja za povijest književnosti i duhovne kulture uopće. **A. Ž.**

1. **Laveille E.: L'ame d'un prêtre.** Paris 1931, P. Téqui, 8°, str. XIX + 276.

2. **Neyen F.: Notre vie spirituelle.** Essai d'analyse et principes de direction. Paris 1931, P. Téqui, 8°, str. VI + 314.